avisos de la mare de la noya, sostenia que lo ciri pascual no estava tan ben guarnit com en altres anys, criticant á la vegada á cuantas personas s' esqueyan dintre las fitas de sa observació: y la minyona dels americanos, la *niñera,* deya sofocada per lo neguit, dirigintse á sos amos:

—Aquets xicots son de la pell de Barrabás, expresió que á mon entendre no 'ls complagué gayre.

Fins al últim m' entabanava la incoherencia d' aquell conjunt.

Per l' un cantó:

—*Poulets à la perigueux.*

—Mamá, si li diguessem.

—Y las sabatas á l' inglesa.

Per l' altre:

—Tothom camas al.....

—Com ha dit?

—Ja! ja!

—No 'l coneixes?

—Ah, si, calla.

—Pel demés, lo ciri.....

—Y mes enllá:

—*Si es Paquito.*

—*Que no, que es Pepe.*

—*Lola, estate.*

—Calleu, com uns *dimonius.*

—Per acabar d' aburrirme, mon vehí rascant una gota de cera de sa botina, encastada ja feya estona, me feu perdre lo mon de vista ab una forta colsada.

Sort que, afegida la professó, las tendres veuetas y carinyosas fesomias d' un pendó de nens vingueren á reanimarme, com impresionaren agradablement á tots los espectadors y d' una manera mes acentuada á las senyoras y noyas, las quals no podent retindrers, exclamavan abt endresa:

—Ay, ay! Lo noy de la Tecla.

—Tú, donam un carmel-lo.

—Qué vas maco!..

—Y li han posat totas las joyas.

—Mira quin altre!

—¡Ay, senyor!

—Que bufonet.

—Quan lo nostre sia gran li farem anar.

Si no que, algunas altres, tals com la promesa d' aprop meu, per esceptuar la regla s' entretenian en retallarlos.

—No se tant petit com li fan anar.

—Si no 'l poden vestir bé, perque li portan.

—Mira quin un, no 't fa riure.

—Y aquell altre, ma', que lleig.

—Hi ha mares.....

—Aquest «hi ha mares» se 'm feu doblement repulsiu perque, sortit dels llavis de ma vehina, comprenguí tota l' aspresa de sa intenció.

La presencia d' un pendó de joves restabli la quietut entre lo abigarrat conjunt d' espectadors.

Uniformats, tó grave, aguantant ab un mocador de batista l' atxa qual flam dirijian á darrera de son cos per adquirir un ayre distingit; escampant alguns carmel-los entre las noyas assegudas en las botigas, dels menuts, si solament eran guapas y dels llarchs, dels empresonats en lo infern de sa levita, si ademés los atreya algun' altra circunstancia, anavan trascorreguent los acompanyants al dit pendó.

Un d' ells, un que duya lo mosso á detrás ab lo mocador mes provehit de carmel-los, cambiant de banda, previ lo consentiment de son company, ne tirá un grapadet á las dos noyas de la bora de mon amich; mes se vejé obligat á repetirho, perque, com alsaren á un temps sas mans y se toparen al tomarlos, los rebotiren, ferint lo nas del Sr. Tano y cayent un dels proyectils á la falda de ma vehina, la qual, ab la mes repugnant finesa lo trencá ab sas dents pera oferirme 'n sas micarellas.

Quan ho recordo encara se m' arrufa 'l nas.

Un nou incident vingué á sobtar las esgarrifansas que

la dita impresió me produí, aixecant una sarracina per lo veynat.

Era que un gos se ficá en mitj de lo curs y corria per tots cantons atarentat, atropellat, malmés, rebent aquí una cossa, allá una cremada, llenya per tot arreu: fins los xicots dels americanos, desatenent las estiradas de sa cuidadora, s' escaparen en sa persecució.

Lo prolongat y ferm *pst* dels arregladors y una música que poch aprés s' ensopegá á tocar, acabaren la gatzara.

Era un pendó de empleats y gent de upa, segons deya lo Sr. Tano, al anomenarlos un per un; gent d' aquella ó molt magre ó molt grassa, mes que en cualsevol dels dos extrems sempre camina ab lo cap alt, mirada de carácter y poch á poquet, gayre be contant las pedras com se diu.

De sobte s' aixecá una veu anunciant lo pendó del general. Al ourerla la noya que seya á mon darrera, explicant lo motiu de sa contínua impaciencia, aquella impaciencia que venia á dir:

Los amantes de Teruel
murieron de sentimiento
y así moriré yo
sino logro lo que siento,

digué á sa mare, ja tot alsantse del puesto:

—Li dich, no hi ha mes, li dich.

Allavors comprenguí que son neguit era per asseurers al devant, ab l' objecte de saludar á n' algun jefe.

Efectivament, tocant la espatlla del jove de mon costat, li demaná la permuta d' assiento, mercé á la qual aquest condescendí fent una terserilla y saltant d' un bot á sobre del banch, mentres ella, ab lo vestit un poch arrebossat y esforsantse pera dominar lo pes de sas carns, se preparava per assaltar lo tauló contrari.

No puch referir lo que aquí tingué lloch ab tota sa exactitut perque, sols al reordarho, las galtas se 'm enro-

jeixen y las mans involuntariament se 'm col-locan al cap de vall de la espinada.

Sé que al rebre las vuyt arrobas de la desficiosa noya, sufrí un atach aplopletich la banqueta que sostenia lo tauló, sé que la gent s' en reya; que la professó s' aturá, que unas mans m' aixecaren; que la ocasionadora de la catástrofe quedá en molt mala posició, precisament quan passava lo tinent García, segons digué mes tart sa mare, que no caygué com nosaltres la parella de mes amunt, perque mutuament s' apuntalaren; que la *niñera* y sas criaturas, al enlayrarse sorpresos, tingueren sort del monyo d' una senyora y de las solapas d' uns vehins, ab qual precaució s' evitaren un bon nyanyo, y que mon padrí, lo Sr. Tano, mon amich Geroni, ma padrina y alguns altres que no sufriren las consecuencias de la cayguda, apesar de sostindre lo contrari la noya de mon costat, que además del tanto rebé en sas espatllas un vano d' una senyora del primer pis, relliscat al abocarse pera contemplarnos, anavan dient ab la rialla á la boca: «No ha sigut res.» «Si no ha sigut res.»

Mes prompte mon padrí, sustituint las despullas de la banqueta per lo caixó dels bolados que portá á sas ordres son aprenent, restablí la quietut, en tant que jo, sofocat per la tabola dels vehins, sens atrevirme á alsar lo cap, calmava mon aturdiment gambejant per la botiga com un actor en una escena muda de tragedia.

La veu dels espectadors contant las condecoracions que ostentavan los jefes del exército, las atxas que sos asistents portavan de repuesto, ressenyant lo color de algunas bandas, admirantse d' un parell de cavallers de la orde de San Joan y de San Jaume respectivament, aixis com del trajo d' un capellá castrense y de la riallera fesomia de quatre veteranos, me imposá de que passava lo pendó del general. Comprenguí que venia lo cos dels bombers per las alabansas que de un individuo á éll pertanyent feya lo Sr. Tano, sé que passaren los serenos per lo saludo que mon padrí doná al del seu barri, m' indicaren la presen-

cia de la cobla dels cegos las rascadas de violí; del pendó eclesiástich lo cántich dels capellans, anuntciantme lo tálem lo perfum dels incens y l' agut só de las trompetas.

Al avis de ma padrina me vaig agenollar.

Quan hagué passat la custodia, lo Sr. Bisbe, la tropa y la ja tradicional carrossa, empentada per la multitut de desficiosa gent que allavors s' acumula en lo curs de la professó, los convidats per mon padrí entraren poch á poch dins la botiga.

Donava gust escoltar la conversa que sostingueren al veures reunits, acompanyada per lo soroll que promovia l' aprenent al apilar los taulons.

La noya ocasionadora del conflicte, á *duo* ab sa mare, s' excusava per allunyar de sí la culpa d' aquell incident, lo Sr. Tano sostenia que lo succehit era cosa molt natural; reya mon padrí, y l' amich Geroni, imitant als promesos, se separá del rotllo per enrahonar ab sas companyas sobre si tornarian per la professó de la parroquia. Los americanos parlavan ab ma padrina d' un adop á la cuyna, dient l' amo de la casa ab tal motiu á la mare dels promesos:

—Senyora, no vulgui ser propietaria, en tant sos nets, instigats per la *niñera,* repetian ploriquejant:

—Papá, vamos.—Vamos papá—y la noya que seya á mon costat durant la professó, aquella que se 'm feu aburrible per sa grossería, exclamava, mirant de regull á la causant:

—Vaya un xasco.

M' estranyá la desaparició d' aquell tipo tan condescendent y tocat y posat; mes al dirme mon padrí que no guardava ab ell cap classe de relació, comprenguí que habia pres un lloch en la botiga per no trovarne d' altre.

Uns amichs de mon padrí, aprofitantse de la impaciencia dels nens dels americanos, se despediren ab lo «fins á un altre any»; espressió que reprengué mon padrí dihent ab veu alta, perque ho sentís tothom:

—Fins d' avuy en vuyt, que també passa, si 'ls plau, advertint que 'ns assegurarem de las banquetas!

Lo Sr. Tano seguí en la despedida ab una barretada y un «Adios, senyores» que 'm recordá lo cantar:

Como me despediré
de esta casa siendo grande,
me despediré diciendo:
adios damas y galanes.

apres desfilaren los promesos ab la mare de la noya; mes no sens qu' avans receptés aquesta als americanos, que també sortiren, l' oli de paper de barba pera la curació d' un briá eixit al bras d' un dels nens.

Al últim, y mentres las noyas que feyan costat á mon amich Geroni, obtenian tot anantsen, lo consentiment de sas mares pera tornar á la botiga per la professó de la parroquia, concessió feta per deferencia á mon amich, las avergonyidas mare y filla, excusantse novament per lo fracás, se retiraren.

Mon padrí, allavors, signant á la noya que 'm feu lo present d' uns bocins de carmel-lo, á la noya per la qual vanament m' esgargamellava retraientli las tradicions representadas en la professó, á la noya que tantas vegadas m' aburrí, digue'm, tot acariciantme la espatlla:

—Es una vehina, afegintme á cau d' orella:

—T' hi puch fer de bó.

Pera guardar bona memoria de tal festa sols faltava que mon amich Geroni exclamés un poch mes tart.

—Noy que hi estat be!.. D' avuy en vuyt hem de tornarhi!

JOAN PONS Y MASSAVEU.

CRIDAS

FETAS EN BARCELONA PERA LIMITAR

LA PESTE DE 1651

Prou conegudas son ja las calamitats que com á desfeta tempesta caygueren demunt de nostra terra, durant lo regnat de 'n Felip IV de Castella. Lluytas per tots cantons, aliansas que mes d' una volta perjudicaren á Catalunya, y com si no fos bastant, pestes y revoltas de la naturalesa, tot pareixia haberse reunit en contra de nostra patria.

No tenen per objecte aquestas ratllas, remembrar á mos llegidors, que bé la coneixen ; una época de las mes tristas que figuran en nostra patria historia. Al publicar lo document que segueix no 'ns mou mes dessitx que lo d' exposar la manera com á mitxans del segle XVII, las autoritats legislavan sobre un punt tant important com es vetllar per la salut de sos administrats.

Molt pot estudiarse en las cridas que copiem. Ellas mostran clarament l' esprit de l' época y son per aquest sol motiu dignas de publicarse.

La peste de 1651 anava causant progresivament gran nombre de víctimas en Barcelona.

Havia comensat per Janer d' aquell any, y molts abusos s' havian comés no reprimits á pesar dels bans donats per los consells, quan aquells magistrats municipals determinaren publicar ordres terminants en bé de la salut pública, al mateix temps que pera salvar 'l perill inminent de que nostra ciutat 's veya amenassada.

Guiats per tant noble idea manaren fer las següents:

CRIDES CONTENINT DIVERSES ORDINATIONS ACERCA DEL MAL DE CONTAGI [1]

Ara ojats tothom generalment quens notifican y fan á saber de part dels molt Illustres SS. consellers de la present ciutat, per aquestes coses poder y facultat del savi consell de cent; que com en la present ciutat de present hi hagué algunas malaltías de mala especie y apegadisses y si no probehia al remey de aquelles sen podria seguir molt gran deservey al Rey nostre Senyor y dany á la present ciutat y sos habitants. Perçó sas senyorías inseguint Reals privilegis á la present ciutat concedits; ha estatuhides y ordenades las coses següents:

1. Primerament se exhorta á tothom generalment que netejen ses conciencies de vicis y pecats fent una bona y santa confessió y posantse en gracia de Deu al qual supli-caran sie servit per sa infinita misericordia apiadarse desta Ciutat y alsar la ma del càstich que nos amenassa.

2. Item per quant pot esdevenir que anantsen algunes persones de la present Ciutat se poden encontrar per lo camí y tement que en las parts ahont van no las vullan rebrer tornarsen á la present Ciutat. Perçó os ordenan sas senyorías que qualsevol persona de qualsevol grau ó condició que sie que sen anirá de la present Ciutat ab ánimo de

[1] Llibre de crides y ordinacions. Arxiu municipal de Barcelona.

transferir sa habitació en altra part, no puga entrar en la present Ciutat, sens que primer sie visurat per lo doctor y chirugiá que per est effecte nomenará la ciutat, sots pena de la vida per al que contrafará y entrará estant infecte y per los que no ho estarán de cent assots, sino serán militars ó gaudirán de Privilegi militar y si serán militars de doscents ducats ó altra major ó menor á arbitre de sa senyoría.

3. Item que ninguna persona ara sie de la present ciutat, ara forastera, ques trobe encontrada, gose ni presumesca entrar en la present ciutat sots pena de la vida.

4. Item per quant algunas personas poch tements á Deu y á la Justicia temporal que han tingut en sas casas malaltías, per temor de perdrer sas mercaderías ó robas no dupten escaparse per las murallas de la present ciutat y llansar per aquellas ditas robas y mercaderías, del que sen poria seguir molt dany á tota la provincia.

Per ço estatueixen e ordenan que ningú gose ni presumesca escalar las murallas de la present ciutat ni llansar robas algunas ó mercaderías per ellas palesament ni amagadament, sots pena pera tots los trobarán escalant ditas murallas ó llansant dites robes ó mercaderías, ó sels provará aberho fet, de mort natural sens remissió alguna, exequutadora encara que no se provás que las ditas robas ó mercaderías fossen tretas de part infecte.

5. Item per quant en aquest temps es util y convenient tenir la Ciutat neta y preservada de mals olors ordenam y manam que tothom generalment escombren ó escombrar fassen quiscum matí los carrers de la present ciutat quiscum en son enfront, tenint nets aquells de totas inmundicias sens regar aquelles sino per apagar la pols sots pena de tres liures per quiscuna vegada ques trobará haver contrafet á la present Ciutat.

6. Item per lo mal olor y corruptió que resulta dels cuchs de seda, se prohibeix á tothom generalment que lo present any no puguen fer seda sots pena de 50 liures c. aplicadores lo ters al acusador l' altre part al oficial exe-

quutant y la altra part á la present ciutat per gastos del Morbo.

7. Item que ningun pescador ni altra persona gose tenir en Ciutat ni en barracas de mar esquer de peix pera fer cordes de viola que donan pudor alguna, sots pena de 10 liures c. per quiscú y per quiscuna vegada que será trobat haver contrafet á la present crida.

8. Item estatueixen y ordenan que ningun hortolá ni altra persona gose ni presumesca regar ningun género de hortalissas ab aygues brutas en les quals se sien rentades bugades sino que las hajan de regar ab aygues claras y netas sots pena de 10 liures c. per quiscú y per quiscuna vegada que será trobat contrafer en ditas cosas y de perdrer y llansarli las ditas hortalissas que seran trobades esser regades ab dites aygues brutas en que sien estades rentadas bugadas, de la qual pena lo ters sie del acusador, lo altre del official exequutant y lo altre per la ciutat per los gastos del morbo.

9. Item desitjant remediar alguns danys que als poblats en la present Ciutat podrien esdevenir sino n' provehia de remey per causa de las bugaderas y rentadoras de bugadas que van fent bugadas així en casas netas com empestiferadas y prenen roba pera fer ditas bugadas en sas casas de personas netas y tambe de empestades. Per tant desitjant probehir á dits danys e inconvenients statueixen y ordenan que no sie licit ni permes á ninguna bugadera ni rentadora de bugada fer ni rentar ningunas bugadas aixis en casas sanas com empestadas ni pendrer roba de aquellas per ferne en sas casas sens tenir licentia del consell o persona que tindrá lo carrech o superintendentia de la salut dels carrers ahont estarán situadas ditas casas sots pena per las que lo contrari faran de 25 liures c. per quiscuna vegada que serán trobadas haver contrafet de las quals las dos parts sien dels acusadors y la altra del oficial exequutant y si será persona que no puga pagar las ditas 25 liures c. cayga en pena de 100 assots ó altra á arbitre de sa senyoría y en aquest cas tinga

obligació de pagar la ciutat la part tocant al acusador.

10. Item per quant en aquest temps es molt convenient que la ciutat estiga provehida de las vituallas y provisions necesarias per lo sustento de la vida humana com son vi, oli, tunyina, sal, adrogas y altres coses y vuy se experimente falta de aquellas per causa que los mercaders y altres persones que acostumen vendrer als poblats de la present ciutat totas las ditas cosas han tancadas llurs casas y botigas ahont tenien dites provisions per temor de las malaltias corrents y sen son anats fora la present ciutat, del que redunda gran dany y detriment á la present ciutat y poblat de aquella. Perço volent los molt Illustres senyors consellers y dotsena de morbo provehir lo degut remey ab themor de la present publica crida diuhen, notifican y fan á saber y manan á qualsevols persones de qualsevol estat ó conditio sien que tindran de ditas vituallas y provisions y han acostumat vendrer aquellas als poblats de la present ciutat encara que sien absents que dins sis dies apres de la publicatio de la present obrian ditas casas y botigas ahont tenen recondidas ditas provisions y aquellas vengan al just preu als poblats de la present ciutat ab la seguretat lo temps se segueix ço es posant una barra travessera á la porta, peraque ninguna persona entre en llurs cases y botigas guardant quiscun dells sa salut y la de sa familia com es just y rahó, altrament passats aquells sels obrirán ditas casas y botigas ahont se entendian estarán ditas provisions recondidas ab clau de comte. Y per dits Molt Illustres consellers seran posades personas en ditas casas y botigas peraque vengan ditas vituallas y provisions als poblats de la present ciutat pugan las tals personas á costas y despesas dels amos de las mercaderias.

11. Item per los grans danys que se segueixen en lo temps corrent de comunicarse los sans ab los infectes ó malalts y de tramsferirse mobles, roba ó alajas de unas casas á altras. Perço estatueixen y ordenan que ninguna persona de qualsevol grau ó conditio que sie gose entrar en casa alguna en la cual hi hage malalts suspectes de

contagi ni tramsferir de una casa á altra encara que no fos la dita casa suspitosa de contagi, mobles alguns, roba ni alajas sino es que fos ab licentia del conseller ó persona que tindrá la superintendencia de la salut en lo quarto ahont estará la dita casa, sots pena de la vida perals que contrafaran, irremisiblement executadora.

12. Item per quant en aquest temps son molt danyosos tots concursos y ajusts de personas de diffents barris. Perço prohibeixen sas senyorias als mestres de escola y mestres de costura lo tenir en sas casas *minyons y minyonas* pera ensenyarlos fins altra cosa sie ordenada per sa senyoria sots pena de 25 liures c. per quiscú y per quiscuna vegada que seran trobats contrafer á la present crida, lo ters dels quals se aplique al acusador y l' altra á la present Ciutat per los gastos del morbo.

13. Item estatueixeny ordenan ques prohibesca com ab la present se prohiberia á qualsevols corredors ó ropavellers lo poder vendrer fins altra cosa sie ordenat per sas senyorias qualsevols vestits ni roba de seda ni llana usada y així mateix se mana á tots los sastres que no pugan fer vestits alguns de ditas cosas usadas, sino es que las robas fossen proprias dels qui las fará fer, no en manera alguna compradas, sots pena per als que contrafarán de 50 liures c. divididores per ters ab lo acusador, officials exequtants y la present ciutat per gastos del morbo y quant la persona que contrafará no tinga pera pagar dita pena cayga en pena de cent assots y en dit cas la Ciutat pague la part al acusador.

14. Item se mana a tothom generalment á pena de 10 liures c. que maten los gats y gossos que tindran en sas casas exeptat aquells que tindran lligats dins de sas casas y si sen veu anar algun per los carrers done la Ciutat de premi deu sous per quiscú qui 'l matará.

15. Item per los grans danys que se poden seguir de que alguns poch tements á Deu y á la justicia temporal no dubten obrir y traurer roba ó altres coses de las casas que per haverhi hagut malaltias suspitosas de contagi

estan fetas tancar per la present ciutat. Perço estatueixen y ordenan que ninguna persona gose ni presumesca no solament traurer cosa alguna de dites cases pero encara ni obrir aquella sens espressa llicentia del conseller o persona que tindrá la superintencia de la salut en lo quarto ahont dita casa estará situada sots pena per als qui contrafaran, de la vida irremissiblement exequtadora. Y ab la present se promet per part de la present Ciutat que a qualsevol persona que posará en ma dels molt Illustres senyors consellers alguna persona que haje contrafet al present capitol y donara plena prova de dit delicte que en continent del diner que te girat la Ciutat al escriva rahonal per gastos de morbo li seran donades y pagades cent liures y assó tantas vegadas quantas entregaran persona als senyors consellers y donarán plena proba que aurán contrafet al present Capitol.

16. Item per los molts danys que se segueixen axi al comú de la present Ciutat y als mateixos particulars que estan malalts de contagi de disimular son mal. Perço estatueixen y ordenan que qualsevol persona de qualsevol estament grau o conditio que sie que se sentirá malalta dega y tinga obligatió a pena de cent assots sino será militar y si será militar o gaudirá de privilegi militar, de desterro ó altres á arbitre dels senyors concellers y junta de morbo de denunciarlo al vuytener á qui tocará la casa ahont dit malalt habitará. Lo qual dega estarse dos en ella, sens mourerse de allí ni comunicarse ab altres personas fins que per lo vuytener se haja provehit lo fahedor y averiguada la conditio de sa malaltia sots las mateixas penas si la contrari será trobat fer.

17. Item per quant algunas personas que tenen en sas casas malalts de contagi no duptan exir de aquellas y comunicar ab las personas sanas de ciutat del que se poden originar molts y graves danys. Perço statueixen y ordenan que de la casa ahont hi aurá algun malalt de contagi no gose ni presumesca exir fora de dita casa sots pena de la vida, sino es que hajen fet purga dins dita casa per los

dies apareixeran necesaris passats los quals constant que estan sans y sens suspita alguna de contagi per lo conseller o persona que tindrá la superintendencia de la salut en lo quarto que estará la dita casa si li porá donar licentia per anar per ciutat.

18. Item per los danys que poden seguir de comunicarse los confessors, metges, chirugians, appotecaris y altres personas que estan depuntades per aportar los malalts als hospitals ab las personas que estarán sanas. Y pera que aquestas se pugan apartar de ells quant los trobaran per los carrers de ciutat anant á visitar los malalts. Perço estatueixen y ordenan que los confessors y altres sacerdots que exiran de las casas ahont estarán reclosos pera fer sos minsteris tingan obligatió de aportar en las mans una vara o bastonent ab una creu en la sima de aquell y los metges, chirugians y fossers un altre senyal, ço es los metges y chirugians un listó de tafetá blanch en los pits y los fossers hajen de portar una bena de bocaram ótela groga sels veja per devant y per las espatllas y que no puguen anar dits fossers sino es de dia ó de nit officiant, y no altrament sots pena per los qui seran trobats contrafer al present capitol, en los quals tindrá jurisdictió la ciutat, ço es pera 'ls metges, y chirugians de perdre lo salari los devia la Ciutat y haver de fer la purga sens rebrer salari ni ajusta de costa de la ciutat y altres a arbitre dels senyors consellers y junta de morbo. Y pera 'ls fossers si seran trobats de die sens portar dit señal de vint y cinch ducats; las dos parts aplicadoras al acusador y la tercera al official y si será persona que nols puga pagar de cent assots y si será trobat anar de nit no officiant per la present Ciutat axi ab senyal com sens senyal cayguen en pena de ser penjats per lo coll.

19. Item per los molts danys que se originan de que los fossers o persones que te senyalades la Ciutat pera netejar y descontagiar las casas, quans entran per traurer dits malalts o netejar aquellas no dubtan pendrer de ditas casas algunas cosas y aportarselesne ab si, ab detriment

de sos amos y perill de la salut publica. Perço estatueixen y ordenan que qualsevol persona de las sobreditas que será trobada haver robat o furtat alguna cosa de las cases ahont fent son ministeri será entrat encara que dita casa sie minima o de poch valor incorrega en pena de la vida irremisiblement exequtadora. Y promet la present ciutat ab la present publica crida que sempre y quant per algu será entregat en ma dels senyors concellers alguna persona que aura contrafet al present capitol donant plena prova de delicte li seran fetas donar y pagar en continent del diner que lo escrivá racional te en son poder per gastos del morbo cent liures y asso se fará tantes y quantes vegades se entregaren persona que al present capitol haja contrafet.

20. Item estatueixen y ordenan que ningun official com sont metges, chirugians, fossers; alguasils del morbo y qualsevols altres que reben salari de la ciutat per ocasio del morbo no pugan pendrer salari algu ni paga alguna encara que se diga sels dona graciosament ni per estrenas sots pena per los que seran trobats contrafer al present capitol ço es los metges y chirugians de perdrer son salari y als demes de cent assots y altres maiors y menors á arbitre dels senyors Consellers y Junta de morbo.

21. Item per lo gran dany que se podria seguir a tota la Provincia, s' estatueixen y ordenen que ninguna persona que sie sotada ó presentada y servesca de fosser, no gose anarsen fora la present Ciutat en ninguna part de Catalunya, que primer no estiga coranta dies purgant en lo lloch se li assenyalará, sots pena de la vida.

22. Item per los molts danys que se podrian seguir dels abusos que fan alguns llansant robas y draps per los carrers, estatueixen y ordenan que ningu gose llansar roba alguna ni draps per los carrers sots pena de cent assots per al que sera aplicable y per als demes de 5o liures c. y altras maiors ó menors a arbitre dels senyors Consellers y junta de morbo.

Y perque las ditas cosas vingan á noticia de tots manan

sas senyorias fer publicar las presents cridas per los llochs acostumats de la present ciutat de Barcelona.

Fonch feta y publicada la present publica crida per los llochs acostumats de la present ciutat de Barcelona ab tenor y veu de vuyt trompetas, per mi Esteve Torrabruna trompeta de la ciutat als 20 y a 21 de Abril de 1651.

Havia comensat per Janer d' aquell any y molts abusos s' havian comés no reprimits apesar dels bans donats per los consellers, quant aquells magistrats municipals determinaren publicar ordres terminants en bé la salut pública, al mateix temps que pera salvarse 'l perill inminent de que nostra ciutat 's veia amenassada.

Guiats per tant noble idea manaren fer las següents:

Las disposicions que precedeixen foren complertas al peu de la lletra, y mes d' una volta los dietaris de nostre arxiu municipal, 'ns parlan de sentencias executadas en los que contravingueren las cridas qu' apesar dels castichs marcats, no foren pochs.

JOSEPH FITER É INGLÉS.

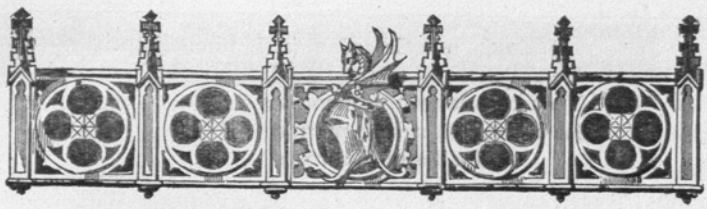

Á FREDERICH MISTRAL

M' han dit que enguany, al caure del estiu,
Felibre-rey, en ton llorer altiu
Pará lo vol una coloma blanca:
¡Trove l' aucell del cel regalat niu
En la gloriosa branca!

¡Y el trobará! Puig es ton noble cor
Font viva y cutia d' eternal amor,
Que surt á doll en tes cançons divines,
Com lo riu desparrama son tesor
En corrents cristalines.

Ton ánima y tons versos inspirats
Per los horts, los guarets y los sembrats
Seguiren folls á la innocent Mirella,
Y en los tossals y singles empinats
A la fada Esterella (1).

¡Falaguera visió, que 'l pensament
Infanta al foch de son desitg brusent
Quan de la realitat trenca los llassos!
¡Y eixa visió la tens avuy present,
Obrinte els amants brassos!

(1) Mireyo y Esterello son las dos ideals creacions d' amor y de bellesa, que se destacan ab poétich resplandor en los celebrats poemas de Mistral.

¡Triunfa, nou Calendau! (1) L' himne nupcial
En ta llahor resona sens igual,
Y alcatifen les Muses amoroses
Lo camí de ta cambra marital
De desfullades roses.

La porta, que has cercat, del Paradís
S' obrí als teus passos, trovador felis;
Y totes les somiades maravelles
A tos ulls apareixen d' improvís,
Mes que 'n tos somits belles.

De quanta poesía tú has creat,
Cull en est dols moment lo fruyt daurat,
Y discret gotja quant lo cor desitja,
Que al dintell d' eixe cel está sentat
L' ángel mut de la ditja.

TEODOR LLORENTE.

(1) Calendau es lo protagonista del segon poema de Mistral: es un héroe romancesch coronat per l' amor y per la gloria despres de grans esforsos de passió y de heroisme.

A CLAVÉ

EN L' ACTE DE LA TRASLACIÓ DE SAS CENDRAS AL PANTEÓ QUE LI HAN ERIGIT SOS ADMIRADORS. (*)

Lo cap engarlandat de rústica eura
d' hont en rulls flonjos sos cabells d' or brollan
y cauhen ondulant per la castíssima
túnica blanca que sas formas tapa,
una verge s' avansa. La bellesa
del rostre esplendorós un vel ofusca,
vel de mortal groguor, mentre una llágrima
que 'l sol matisa ab cambiants celestes
en sa pestanya perlejant palpita.
Avansa obrintse pas per entre 'ls rengles
que guaytan ab condol la llosa fúnebre;
estática un moment se la contempla,
se treu del cap la verdejant corona,
s' agenolla després, y ab ma segura
demunt la pedra com tribut la posa,
derrer tribut que al fill de sas entranyas
paga la Musa popular, sa Musa.
Llavors á son dolor fluixant la brida,
plora y sanglota. Y martxa. A la montanya
va á amagar son penar. Allí es sa terra.

J. SARDA.

(*) La perentorietat del temps no permeté inclóurela en l'Eco de Euterpe que 's repartí als concurrents al concert matutinal que 's doná en lo Tívoli lo dia d' aquesta traslació.

ESPARSAS

A MOS ESTIMATS CUNYATS EN SEBASTIÁ HORTA Y NA PASTORA BOADELLA

EN LA MORT DE SON FILL JOAQUIM.

Jo 'l vaig alsar lo cántich d' alegría
Quant lo bell angelet vos enviá Dèu (1);
Eco de vostres cors la lira mia,
May com llavors vibrá ab tan dolsa veu.

Avuy que 'ns deixa y vers las encantadas
Florestas del Edem enlayra 'l vol,
La llengua muda tinch, las mans lligadas,
Pera fèr chor al plany de vostre dol.

¡Mesquina essencia de la gloria humana
Que fer eterna l' il-lusió presum!
Quant mès joyós ab ella 'l cor s' ufana,
Un bufet de la sort la torna en fum.

Mes la sort es un mith... —La forta alzina
Que creix burlantse del furient mestral,
Y 'l corch que l' existencia, ocult, li mina,
Al ensemps obeheixen lley igual.

Lley d' armonía pèl Creadó establerta
Que regeix ab la lluyta l' Univers;
Que 'l mon inmens del esperit concerta
Juntant en nostre cor dolors y plers.

(1) Fa al·lusió á la poesia *Lo Bressol nou*, publicada en lo nombre 6 de LA RENAIXENSA, any 1874.

Per eixa lley se va vestir de festa
Vostre casal al rebre al tendre hereu;
Per ella avuy que 'l pert desolat resta...
¡Benehim humils la voluntat de Dèu!

Jamay de sos decrets eterns y sabis
Mormole nostre orgull, cego ó rohí;
¡Trist del qui dupta! Ab la pregaria als llavis
Y l' esperansa al pit, fem lo camí!

No ha d' esfullar lo vent totas las rosas
Que hi broten, perfumantne sos marjals;
Cada estiu hi ha bromadas tempestuosas,
Y en vaga may pel juny resta la fals.

¡Bell era vostre infant! En sa bellesa
A doll ditxa hi bevia 'l vostre cor,
Y en ell complerta 'ns dava sa promesa
Mès falaguera 'l conjugal amor.

Bè massa ho sé... Mes sa terrena ausencia
No ploréu tristos ab dolor extrem;
¡Lo transitori Edem de l' ignocencia
Cambiá joyós per l' eternal Edem!

Tendra oraneta que al sentir pahorosa
Los llunyaders bramuls del huracá,
La mar d' aquesta vida tormentosa,
Cercant climas millors, d' un vol passá.

Alegre entona allí dolsas passadas
Banyantse en llum d' expléndits horisonts;
Captiva en estas tristas fondaladas,
Lays d' anyoransa fóran sas cansons.

Del peu del buyt bressol, l' ofrena pura
Alsáu á Dèu de vostre amarch flagell,
Y l' ángel del conhort, deixant l' altura,
Desplegará sas alas demunt d' ell.

SALVADOR GENÍS.

Abril de 1876.

PROMESAS.

Tornem á jurar, m' aymia,
Que sols en mí pots gosarne,
La ventura que cent voltas
Folls d' amor n' hem somiada.
Torna á jurar que m' estimas,
Y digau moltas vegadas,
Que sols á fort d' escoltarho
Pot tornar á mí la calma,
Des que he sabut que lo compte,
Quant al castell n' ets anada,
De flors y de fruytas finas,
Te n' ha fet gran presentalla.
No hi retornis, amor meu,
No hi retornis, m' estimada,
Que l' alé dels poderosos
Per las flors de la montanya;
Es alé que las mustiga,
Que las desfulla y las mata.
No puch rlquesa oferirte,
Mes un amor tinch per darte
Que creixent fins á l' instant
De ma derrera alenada,
Pujará á esperarte al cel
Perque 'l gosi la nostr' ánima.

Era la nit trista y negra
Y el silenci que regnava,
Deixá entendre clarament
Las dolcíssimas paraulas
De la nina, que amorosa
A son tendre amant jurava,

Que avans perdria la vida
Que mancar á sa paraula.

D' aquella nit trista y negra
Sols dos llunas son passadas,
Y l' hermosa donzelleta,
La que á son amant jurava
Que avans perdria la vida
Que mancar á sa paraula;
Vestida de ricas sedas
Sedas brodadas de plata,
Camina envers á l' esglesia
Per lo compte acompanyada.
Tan sas joyas rellueixen
Que á son brill enlluhernadas,
Diuhen mostrantla á sas fillas,
Las mares, quant ella passa:
¡Que 'n será de venturosa!
Y á fé ho mereix per honrada,
L' hagut de fer sa muller,
Lo compte per alcansarla.

A la porta de l' esglesia
Ja la nuvia es arribada,
Mes ¡ay! que s' es engroguida
Al sentir una tonada,
Que ab veu d' ella coneguda,
N' ha cantat eixas paraulas:
No es lo goig de la vida
La plata y or,
Lo goig viu en la flama
D' etern amor.
¡Ay! del que estima
Y en terrenals promesas
Son amor fia!

Ab son nuvi la donzella,
Clava ab recel la mirada,
Mes los ulls del noble comte,
Ab ella 's fixan com brasas,
Y com fort la ma li estreny
Ma d' anells molt carregada,
Resolta puja la nina
Del altar las santas gradas.

D' aquella nit trista y negre
Ja tres llunas son passadas,
Y la hermosa donzelleta,
La que á son amant jurava,
Que avans perdria la vida
Que mancar á sa paraula,
Asseguda ab sitial
Hont brillan los escuts d' armas,
Vestida de ricas sedas,
Casi enlluerna mirarla.
Moltas, moltas, son las perlas
Que 'n son vestit te brodadas
¡Mes qui may contar podria
Las que rodan per sas galtas!
Ab condol sas cambreretas
Li dihuen per consolarla:
—Digaunos la mi senyora,
Digaunos lo que vos manca,
Que quantas joyas volguereu
Al punt vos serán donadas.
—Una tan sols ne voldria,
Que sols un jorn vaig gosarla
Y es l' amor del espós mèu,
Que ha fugit per no tornarne.

Certa deu esser la queixa,
Quant totas restan calladas,
Y dels ulls de la comtesa,
Ab mes doll corran las llágrimas,
Al sentirse baix mateix
Del finestral de sa cambra,
Una veu que ab trist condol
Va cantant eixas paraulas:
No es lo goig de la vida
La plata y or,
Lo goig viu en la flama
D' etern amor.
¡Ay del qu' estima
Y en terrenals promesas
Son amor fia!

DOLORS MONCERDÁ DE MACIÁ.

Barcelona Maig de 1876.

BIBLIOGRAFÍA

LA ROJA per Francesch Pelay Briz.—Barcelona: Estampa de «Lo Porvenir,» á cárrech de J. Medina, Tallers, 51.—1876.

No s' assuste 'l lector: no 's tracta d' un aplech d' escenas revolucionarias, ab morts y ferits y canonadas, ni d' arrasar la catedral y matar senyors; los personatges no son internacionalistas, y fins ni fracmasons:—la colecció del Sr. Briz es una colecció inocent de narracions completament agenas á la política, inspiradas en altras lluytas que las de la passió de partit, en lluytas de sentiments humans de carácter general comparats ab los que contendeixen en aquellas, de sentiments estranys á tota circunstancia de moment, de localitat y d' época. *La Roja* es una continuació de *La panolla,* altre llibre del mateix autor aparegut ara fa un any, y del qual está ja agotada la edició: y 'l títol no es mes que una variant específica del altre.

A la primera de las narracions inclosa en lo llibre precedeix un quadro petit de pagés: l' autor suposa haverse trovat en una masía en lo temps d' espanotxar; posa ell mans á la obra, com los altres, despres de haver aceptat lo pacte de que 'l qui primer trovés la roja havia de contar un cuento, y vetaquí que li surt á ell. Cumpleix lo pactat, y com li sobran voluntat é ingeni, aprofita la ocasió per contar al públich aquell y d' altres, y darli un nou llibre. ¡Qué be ani-

ria la literatura catalana si espanotxant, espanotxant, molts d' altrse que podrian surtirse perfectament del pas, trovessen, com lo senyor Briz, la panotxa roja!

Ha estat precisa aquesta esplicació per traure al lector d' errors possibles y fixar lo veritable alcans del títol, que no es l' únich del senyor Briz que ha necesitat d' escoliasta.

Y no obstant, si l' escoli ha de ser complert, cal dir que las narracions del senyor Briz si no son rojas de gorra frigia y triángul, es á dir en la accepció metafórica mes usual del adjectiu, ho son en una altra accepció metafórica també, pero ja mes indirecta: metáfora de metáfora. *La roja*—vulgar y conservadorescament,—es

> llamas, dolores, guerras,
> muertes, asolamientos, fieros males;

las narracions del senyor Briz—las originals—si no son lo dit, poeh se 'n falta. Un *René*, oficial de dragons, y una *Amelia* enamorats sense sapiguer que son germans: una hospitalitat infamement violada y una violació implacablement perseguida y castigada per la casualitat ó la Providencia aquí, per lo rencor d' un germá allá: una envenenadora envenenant á son propi fill sense saberho: una amistat antigua trencada á cops de sabre y acabant en suicidi: heuse aquí *Un raig de llum, Una cansó, Lo pí de las tres brancas, La milana* y *L' home calvo,* únicas produccions completament originals entre las escritas pel senyor Briz. Melodrama pur, com se veu; es la passió que ronca, no la que gemega: es lo llamp, no 'l raig de sol, que esqueixa 'ls núvols aglomerats.

Lo senyor Briz se mostra aficionat á buscar arguments en lo cantó negre de la naturalesa: cuestió de gust que no discutim, perque 'l gust sempre es bo quan hi ha bon gust en tenirlo. La censura ó l' aplauso han de dependre, donchs, de la ausencia ó de la presencia de condicions si no morals, estéticas, que produhescan emoció saludable. Se pot rodar la clavilla per tibar tant com se vulga 'l bordó; com mes se tiba, mes net y mes vibrant es lo so: pero sobretot no tibarlo tant que 's trenque, que si 's trenca no hi ha so possible.

Aixó en quant á la acció, als personatges del primer terme: los segons y tercers termes, especialment en *Lo pí de las tres brancas* y

en *La milana*, mereixen una estreta de ma. Son del natural, y sobre tot, son típichs. Fins la forma dialogada en que están escrits, impedint digressions y condensant la acció, hi aporta un nou element vigorosament dramátich. Es *Lo pí de las tres brancas* un episodi, sl no cert, verosímil, de la guerra civil, executat segons lleys estrictas d' aquesta, fidel en lo principal y en lo accesori: es *La Milana* una pintura d' aquesta calamitat, potser mes estesa de lo que molts se figuran, de las nostras classes baixas,—*la que fa las cartas*,—variant plebeya del hierofanta espiritista de las classes que no son baixas: y l' un y l' altre quadro tenen lo mérit de surtirse de la manera vulgar de la narració sense entrar en la manera artificiosa, d' excitar un doble interés, lo que excita 'l motiu moral, y 'l que excita 'l motiu que podem dir local, motius lligats y desarrollats en un tema altament armónich.

Mes no per aixó tot son trons y llamps en la obra del senyor Briz; també hi ha calma, també hi té sa part la emoció tranquila y somrisent. Parlem de las narracionetas imitadas ó traduhidas que conté *La roja*.

Apart de las imitadas á la forma popular,—imitacions, entre paréntesis, de que no deu abusarse gayre perque l' abús té una penalitat inedulible, l' amanerament y la insipidesa,—hi ha en la colecció de que parlém unas quantas traduccions del inimitable *Cascarelet*, nom ab que, si no s' ha fet, mereixeria haverse fet célebre Roumanille en l' *Armana prouvençau* anual, escritas ab la gracia desenfadada que aquell popular poeta sab trovar en un estil bellugadís y pessigoller, y en unas ocurrencias xistosíssimas; dos d' en Charles Lafont, (?) narracions delicadament pensadas y executadas; y algunas llegendas ó tradicions del Nort de sabor agradabilíssim.

Aixó es *La roja*. Y punt final, no sense dir que desitjem al senyor Briz que obtinga ab ella l' éxit que meresqué *La panolla*, y que 'ns alegrarém de que quan torne á espanotxar torne á trovar la roja, sempre y quan s' haja convingut per endevant en que 'l qui la trova té de contar cuentos.

J. SARDÁ.

(?) Usem, com á indicatiu de la nota, un signe interrogant, referintnos á *La filla del argenter*. ¿Es d' en Lafont? ¿Es de Lluis Uhland? es de tots dos? ó no es de ningú?

REVISTAS: *Les Chroniques de Languedoch.—La Revue des langues romanes.—La Romania.*

Donguém una ullada á las derreras publicacions qu' ocupantse de Catalunya nos arrivan de la nació vehina:

I. *Les Chroniques de Languedoch.* Esta important revista pera la historia del mitgdia de França, publica al present la *Visite de la Cathedral de Comminges en 1627 par Mgr. X. Barbier de Montault, prelat de la maison de sa Sainteté*, notable per sa importancia histórica y arqueológica, que fan resaltar las notas ab que va ilustrada; *Tentatives de réformes universitaires dans le midi au XVII*e siécle, referents á las qu' en 1668 se pretenian fer en las Universitats de Burdeos y Cahors; *L' enseignement primaire en Languedoch: les precepteurs de la jeuneuse de Vauvert*, curiós estudi sobre l' instrucció en dit poble, desde que en lo segle XII hi fundá las primeras escolas lo jueu espanyol Benjamí de Tudela; *Bibliographie de Tarn-et-Garonne, livres imprimés á Montauban de 1521 a 1700*; y *Préséance des Saints au XV siécle*, ó sia l' orde de preferencia observat pera portar las imatges y reliquias, en certa professó de rogativas que tenia lloch á Beaucaire en 1465.

II. *Revue des langues romanes.*—Seguint la *Histoire litteraire des patois du Midi de la France au XVIII*e *par le Dr. Noulet*, dona comens en l' últim número (9 del 15 Setembre 76) á la publicació d' un apéndix bibliográfich de totas las obras escritas en dit *patois* durant l' espresat segle. Nostre docte compatrici D. Manuel Milá hi publica un article de *Fonética catalana* sobre lo sonido *æ*, anunciantse que prompte ho fará de unas *Notas sobre 3 manuscrits:* I un cansoner provenzal; II una novela catalana; y III una traducció de la *Disciplina clerical;* y ademés de varios antichs enigmas catalans. L' erudit Chabaneau produheix en la secció dels *Periódichs* estimables probas diplomáticas sobre los misteris en Languedoch (1440 á 1521) á propósit d' altre sobre la passió (1345) que ha fet coneixer Leon Gautier en *Le Monde*. En la *Crónica* trovem las següents novas: 1.ª *La societé archéologique* de Beziers y Monsieur Azais seguirán publicant lo *Breviari d' amor* temps ha co-

mensat. Y 2.ª La mateixa societat de Beziers celebrará un certámen lo dijous de l' Ascenció (10 de maig de 1877), en lo qual, entre altres premis, s' entregará un ram d' olivera de plata á la millor poesia en llengua neo-romana. Tots los idiomas del Mitgdia son admesos á concorrehi. Los autors deurán seguir l' ortografia dels trovadors y unir un glosari á llurs poesias. Las composicions destinadas al certámen no serán firmadas, haurán d' estar escritas ab carácters llegibles, y esser dirigidas per doble copia y francas de port, avans del primer d' abril próxim, al senyor Secretari de la Societat. Al mateix temps haurán d' enviar baix sobre, (en qu' estará escrit lo títol de la composició) lo nom, professió y domicili del autor.

III. *Romania:* En un dels últims números d' esta publicació havem llegit l' article en qu' es reproduheix la major part de la llissó introductoria ó parlament inaugural del curs de llenguas y literaturas del Mitgdia d' Europa, pronunciat en lo Colegi de França (París) per l' ilustrat catedrátich senyor Pau Meyer, als 27 d' abril prop passat, en loqual s' ocupa *de l' influence des troubadours sur la poesie des peuples romanes*. Com sia que nostra veu es petita y desautorisada perafer la crítica de semblant trevall, y mentres esperém que altre ploma mes ben tallada ilustria l' antigua influencia dels trovadors de Provensa en la literatura catalana, dirém únicament: que tot lo discurs está animat d' un criteri parcial en favor de las literaturas provensal y francesa, qualitat qu' indica gran patriotisme, en son autor pero que desmereix d' un home científich, lo qual deu esser, avans que tot, amant de la veritat. Concretémnos, docnhs, á un petit párrafo en que s' ocupa del renaixement literari catalá, y diu: «En nos»tres dias, lo llas (d' unió entre la poesia catalana y la provensal) se »ha relligat, y nosaltres habem vist tota una renaixensa poética ma»nifestanse á Catalunya baix l' influencia dels trovadors moderns »de la Provensa y sobre tot del primer d' entre ells, Frederich Mistral.» Al clar sentit del mes desconeixent dels catalanistas, deixem que judiqui sobre la veritat de semblant afirmació. Lo senyor Meyer, á qui sempre habem venerat per sa erudició y notable talent, ha estat aquesta vegada sumament oblidat de la historia de nostra literatura. Gran coneixedor de los orígens, se ha descuidat de registrar las últimas páginas. Aqui tots sabem; que los felibres jamay han influit en lo renaixement de la llengua y literatura de Catalu-

nya; qu' aquest es molt diferent del de Provensa y potser molt mes antich. Lo nostre es purament histórich, patriótich; aquell mes fantasiós y poétich, y á lo mes quan es científich, filológich. Mistral, qual geni respectem com se deu, ni cap altre felibre provensal ha fet res per la renaixensa catalana. Nostre mohiment ha estat impulsat per fills de casa y dins lo cercle de sa potencia. Mistral nasqué en 1830 quan l' insigne Aribau, que publicá en 1833 sa *Oda á la pátria*, ja feya 13 anys (desde 1817) que se habia manifestat com á poeta. En cambi aquell felíbre no produhí fins lo 1851 son poema *Mireio*, que doná á coneixer als catalans en 1864 l' ardent catalanista y llorejat poeta D. Francesch Pelay Briz, publicant poch aprés diversas traduccions provensals, ignoradas de nostres compatricis, desconeixedors á la vegada del renaixement literari de l' altre part del Pirene, que vol suposarse influí á Catalunya.

Y sens Aribau, un dels primers iniciadors ¿havem, per ventura de rebujar l' intervenció gran que tingueren en lo reviscolament de *la mostra viva*, aquells moderns patriarcas de las lletras pátrias, molt y molt anteriors á Mistral, que tots los de la present generació venerém com á mestres, puig los que no 'ns han ensenyat ab sas llissons ho han fet ab las obras de son ingeni? No: desde 1803 Bellvitges; en 1814, Ballot, lo gramátich y Puigblanch lo poeta; Cortada en 1834, traduhint á Grossi; en 1836, l' ilustre biógrafo Torres Amat y en Martí y Cortada; en 1840, en Sol y Padris; en 1841 y 42, en Rubió, lo primer de nostres trovadors llerejats; en 1850, D. Antoni de Bofarull; en Pau Estorch, en 1851; lo doctissim Milá, en 1853; en Pers en 1857; y per últim lo nombrós estol de poetas als quals, dit Sr. Bufarull obrí camp pera lluir son ingeni, en las planas dels *Trovadors nous*, fet de gran infiuencia pera la restauració, en 1859, de nostres Jochs Florals, que han mantingut viu lo caliu del sant amor á la llengua y literatura patrias: De aquí en avant, no cal ja recordar cap fet pera probar que 'l renaixement está en lo plé de sa virilitat, teatro, gran nombre de poetas y prosistas. tenim revistas y calendari y Dèu volent, pensem que res tindrém qu' envejar á nostres germans de Provensa. De segur qu' ells al llegir estas ratllas, estarán també desacordes ab la lleugera afirmació de son compatrici Meyer, que ha posat la ploma en nostras mans.

ANDREU BALAGUER Y MERINO.